

Sygn. akt IV CZ 122/12

POSTANOWIENIE

Dnia 6 grudnia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący)

SSN Wojciech Katner (sprawozdawca)

SSN Anna Owczarek

ze skargi powódki

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem

Sądu Okręgowego

z dnia 7 marca 2008 r.,

w sprawie z powództwa W. K.

przeciwko K. K.

o rozwód,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 6 grudnia 2012 r.,

zażalenia powódki

na postanowienie o kosztach procesu zawarte w punkcie drugim wyroku

Sądu Apelacyjnego

z dnia 25 kwietnia 2012 r.,

1) oddala zażalenie

2) przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego na rzecz adwokat K. G. kwotę 120,- (sto dwadzieścia) złotych tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu, powiększając o kwotę podatku VAT.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 25 kwietnia 2012 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację powódki W. K. od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 6 września 2011 r., którym oddalona została skarga powódki o wznowienie postępowania w sprawie o rozwód przeciwko K. K., zasądając od powódki na rzecz pozwanego 270 złotych kosztów zastępstwa procesowego w drugiej instancji.

W zażaleniu powódka zaskarżyła zawarte w powołanym wyroku postanowienie o kosztach, zarzucając mu zastosowanie art. 98 § 1 k.p.c. i wadliwe obciążenie powódki kosztami procesu w okolicznościach, gdy ocena sytuacji materialnej i życiowej powódki powinna skłaniać do zastosowania art. 102 k.p.c., jako że powódka choruje na cukrzycę i utrzymuje się jedynie z renty i zasiłku pielęgnacyjnego w kwocie 750 złotych miesięcznie, nie posiada oszczędności ani wartościowych przedmiotów majątkowych, a dwoje dzieci powódki, to osoby niepełnosprawne. Powódka wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia i odstąpienie od obciążania jej kosztami procesu, a także zasądzenie nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kwestią prawną, którą należy rozpatrzyć w związku z zażaleniem powódki na koszty zasądzone od niej w wyniku oddalonej apelacji jest zasadność domagania się zastosowania w sprawie art. 102 k.p.c. Przepis ten stanowi, że w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej sprawę tylko część kosztów albo nie obciążać jej kosztami w ogóle. Zdaniem skarżącej Sąd Apelacyjny powinien był nie obciążać jej kosztami postępowania apelacyjnego ze względu na jej złą sytuację majątkową oraz odstąpienie od obciążania jej kosztami postępowania w pierwszej instancji.

Jest to argumentacja wadliwa w okolicznościach niniejszej sprawy. Przede wszystkim, utrwalone jest stanowisko orzecznictwa, znane zapewne profesjonalnemu pełnomocnikowi skarżącej, że samo to, iż strona znajduje się w złej sytuacji majątkowej, w tym także gdy jest zwolniona od kosztów sądowych nie wystarcza za jedyną przyczynę usprawiedliwiającą nieobciążanie strony

przegrywającej sprawę kosztami postępowania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2011 r., IV CZ 111/11, Lex nr 1119554 oraz z dnia 23 sierpnia 2012 r., II CZ 93/12, Lex nr 1219500). Z oświadczenia majątkowego skarżącej nie wynika, aby nie była ona w stanie ponieść kosztów w wysokości 270 złotych. Należy ponadto zauważyć, że to skarżąca wszczęła postępowanie o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej wyrokiem rozwodowym, od którego nie wносиła środków zaskarżenia. Następnie wniosła apelację od wyroku oddalającego skargę, która - jak wynika z uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego - była bezzasadna i została oddalona. Były więc podstawy do zastanowienia się nad zasadnością wnoszenia środka zaskarżenia od orzeczenia Sądu pierwszej instancji i mimo prawa do tego, rozważenia również konsekwencji na wypadek oddalenia apelacji w postaci poniesienia jej kosztów. Ryzyko apelacji uwidaczniają budzące z góry poważne wątpliwości zarzuty w niej formułowane, wobec uzasadnienia orzeczenia Sądu pierwszej instancji, starannie wyjaśniającego przyczyny oddalenia skargi. Zastosowanie zatem art. 102 k.p.c. stanowiłoby nieuzasadnione przerzucenie ryzyka powodzenia apelacji na drugą stronę postępowania. Strona wnosząca środek zaskarżenia winna rozważyć konsekwencje jego oddalenia również ze względu na koszty postępowania należne stronie przeciwnej (art. 98 w związku z art. 391 § 1 k.p.c.). Nieobciążanie strony kosztami postępowania (art. 102 k.p.c.) przed sądem pierwszej instancji w sprawie, w której oddalona została skarga o wznowienie postępowania na skutek jej bezzasadności nie stanowi wystarczającej przesłanki do nieobciążania jej kosztami w postępowaniu za drugą instancję, jeśli apelacja została oddalona ze względu na jej bezzasadność.

Należy również zwrócić uwagę na istotę art. 102 k.p.c. i utrwalone w orzecznictwie oraz doktrynie przekonanie co do dyskrecyjnego uprawnienia sądu w zastosowaniu tego przepisu, którego niezastosowanie musiałoby być ewidentnie krzywdzące dla strony ze względu na okoliczności sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2012 r., I CZ 165/11, Lex nr 1170214 oraz z dnia 23 maja 2012 r., III CZ 25/12, Lex nr 1214589). W niniejszej sprawie taka sytuacja nie występuje.

Mając to na względzie należało na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 i art. 398²¹ k.p.c. oddalić zażalenie, przyznając wynagrodzenie pełnomocnikowi z urzędu za udzielenie skarżącej nieopłaconej pomocy prawnej (§ 19 i 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348).